

УДК 008 : 312.421

Ю. В. Пономаренко
аспірант

Київського національного університету культури і мистецтв

АНТРОПОЛОГІЧНІ ТА ЕТИКО-ЕСТЕТИЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ КУЛЬТУРИ

Ми вже починаємо осмислювати й характеризувати категорію «гармонія» в більш диференційному та більш структурованому вигляді як фактор глобалізації культури, зокрема культури пострадянського простору, тобто категорію «гармонія» в її евристичному вимірі, який ми бачили, власне, починаючи з античності, як калакогатію, ентелехію, рекреалогію, пайдею, що вже несе в собі етичні та естетичні імплікації. Отже, вже в перших пошуках надзвичайно категоричних радикальних реформаторів моралі, зокрема, можна вказати на роботи «Генеалогія моралі» Ф. Ніцше, а також «Виправдання добра» Володимира Соловйова, а потім уже на модель комунікативної етики К.-О. Апеля й модель універсального, дискурсивного процесу комунікації Ю. Габермаса.

Гостро постає проблема етики та естетики як цілісності культуротворення. Тобто ця цілісність визначається як своєрідна надцінність культури. А. Михайлов говорив про те, що у Ф. Ніцше відбувається естетизація моралі. Водночас у Володимира Соловйова категорію «добро» можна побачити як вертикальну конструкцію з жалю, сорому, благоговіння. У К.-О. Апеля можна говорити про комунікативну версію етики, яка стає дискурсивною реальністю, тобто все більше й більше спирається на мову. Ми будемо намагатися визначити всі ці диспозитиви, ці контексти, щоб говорити про феномен гармонізації глобалізаційних відносин культури як певну радикалізацію етики та естетики в контексті гармонізації глобалізаційних процесів. Мораль можна охарактеризувати як дискурсивний принцип, як її теологізацію щодо Абсолюту.

Проблема антропологічних та етико-естетичних проблем глобалізації культури вивчалася в роботах К.-О. Апеля, В. Бичкова, Ю. Габермаса, А. Гусейнова, С. Хоружего й ін. [1; 2; 3; 4; 5], адже мало визначені філософсько-антропологічні та культурологічні аспекти формування глобалізаційних інтенцій культуротворення.

Мета статті – визначити культурологічні й естетичні детермінанти глобалізаційних процесів культури, зокрема, у пострадянському просторі.

Симбіоз етики та естетики пов'язується з синергійною філософією, що особливо помітно в роботах С. Хоружего, пов'язується з ідеєю обміну натурами й зі всім тим простором, який так чи інакше свідчить про те, що культура не може бути позбавлена Абсолюту. Тобто та індиферентність сьогоднішніх процесів культуротворчості, коли від культури відсікається Абсолют, а антропний принцип (космологічно-антропологічний) стає запорукою гармонізації культурних практик, свідчить про редукцію сакральних вимірів культури. Особливо це помітно в культурі пострадянського простору, яка потерпала від ідеології атеїзму та втратила традиційні коріння religare, що потребують регенерації. Отже, ситуація вимагає звернення до отих прописів, які почали формуватися в рамках пошуку неортодоксальної етики початку ХХ століття.

А. Гусейнов, який аналізував мораль Ф. Ніцше, пише, що в нього «етос» – це продукуюча сила, пов'язана з креативністю, з природними пробудженнями, а також емоційними та вольовими трансформаціями, які існують у суспільстві. Можна сказати, що дослідник певною мірою натуралізував етику Ф. Ніцше, позбавив її естетичного й етико-естетичного потенціалу, вважаючи, що заперечення християнства І. Ніцше – це поштовх естетизації етики як певної реальності духу ресентимент, тобто духу рабства в ранні реалістські часи. Наскільки це так? Важко інтерпретувати, але можна зазначити, що все те, що створив Ф. Ніцше, якоюсь мірою зараз спонукає до переосмислення того

естетичного й етичного досвіду моралі, який формується як заперечення всіх цінностей культури: теологічних, етичних та естетичних.

Отже, ми відчуваємо, наскільки філософ гостро визначає категорію тієї моральної істини, яку згодом назвали «філософствування молотом». А. Гусейнов так інтерпретує Ф. Ніцше: «Головна загадка християнської історії, за Ніцше, в тому, що християнські ідеали закріпачують душі найблагородніших і сильних. Раби торжествують не в результаті складання, умноження своїх сил, а внаслідок мобілізації під свої прапори сильних, зараження сильних своєю слабкістю. Вони блокують можливості сильного, паралізують його творчу енергію. Століття християнської культури породили нову породу людей з рабським типом свідомості, покірних долі, лицемірних, не здібних запропонувати ніякої альтернативи сьогоднішньому суцільному стану» [4, с. 95].

Отже, якщо спроектувати першу й іншу сентенції, а це цитати вже, будемо казати, одна з початку ХХ століття, інша – його кінця, на сьогоднішню історію вже нового тисячоліття, нового століття, то ми бачимо, що вони потрапляють майже в десятку, майже точно виражають, що світ, розділений на господ і рабів, німіє перед покірливою ідеологією, яку пропонують нові «аристократи». «Раби» намагаються блокувати принизливу для них силу в естетичних контрпозиціях, це визначається в культурі протестних меншин, зокрема чорному реп, культурі хіп-хоп, молодіжних течіях панку, а також руху артизації масової культури та культури повсякдення.

У пострадянському просторі Ф. Ніцше завжди буде актуальним для тих, хто намагається осмислити, чому нічого не покращується в цьому світі й чому горизонт етики поза злом і добром, за Ф. Ніцше, відсувається все далі й далі. Тут знов-таки ми потрапляємо в реальність естетизації етики, коли імпульс чутливості, духу ресентимент здійснює заперечення всіх догматів та ідеалів, імперативів, які сформувало людство за свою довгу історію, зокрема ідеалів комунізму, які ніхто так і не заперечив, ніхто так і не здійснив.

Тобто власне теорія глобалізації – це теорія радикалізації тієї гармонії, яку сформував античність, гармонії, яка пройшла Середньовіччя й Новий час, а в Новітньому часові піддається іронічному, деструктивному поштовху редукції. Гармонізація та артизація втрачених моральних істин, їх естетизація намагаються визначити те, що може людство в умовах втрати великих наративів, ідеології тощо. Адже творча особистість вже не стоїть у центрі світу, не отожднює себе Абсолютом, фактично не є суб'єктом творчості, не є суб'єктом дискурсу, а є тотальним іроніком, якщо не тотально визначеним невротиком, який намагається здійснити акт культуротворчості як протест. Виникає новий дух ресентимент, дух протестних культурних практик (мітингів, ток-шоу, перформансів, енвайронментів тощо), рух так званих «білих негрів», репресованої молоді, репресованої інтелігенції, виникає новий кінізм. Усе це достатньо гострі реалії культури повсякдення, які свідчать про те, що простір глобалізації культури – це простір гармонізації нового простору самореалізації ресентимент і нового простору протестних культур.

Протестні культури стають більш радикальними, ніж у шістдесяті роки ХХ століття, стають більш естетичними, більш самодостатніми. Так, чорний реп має мільярдний оборот, інші субструктури, такі як кібер-панк, панк-рок, уже претендують на власну філософію. Ми вже не говоримо про радикалізм, який залишився в спадок від шістдесятних років минулого століття. Ні, він стає більш м'яким, стає більш естетичним, але формується та парадигма, коли

утворюються нові сурогатні етики, так звані планетарні етичні кодекси, такою ж саме є й етика Апеля (комунікативна етика), яка теж певною мірою намагається стати надетичною комунікативних спільнот.

Якщо цю етику не назвати сурогатною, то в усілякому разі вона є суто дискурсивною. Усе свідчить про те, що дух ресентимент, дух, який формується в рамках того диспозитиву, що сформувався як турбота про себе, а це фактично теза останньої праці М. Фуко, що культуротворення заміщується етатизмом (державотворенням), а люди в цій державі розгубилися в пошуку нових і старих цінностей. М. Фуко інтерпретує висхідну ситуацію в діалозі «Алківіад» Платона так: головний герой має погане виховання, батьки рано померли, його виховував дядько – військовий, він уже не може претендувати, щоб отримувати насолоду від спілкування із собі подібними, тому хоче займатися політикою, але хоче набути політичного досвіду. Це приблизно те, що зараз здійснюється в політичному просторі сучасних незалежних країн, у просторі сучасної геополітики, особливо геополітики посткомуністичного простору та простору пострадянського.

Тобто, якщо культура позбавлена сорому, жалю, позбавлена того механізму спілкування з Абсолютом, який можна назвати благоговінням, вона втрачає не те, що гармонію, вона втрачає все те, що можна пов'язати з традиційною етикою та естетикою. І ніякі ніцшевські міфологеми тут не допоможуть, а якщо їх позбавити квієтизму й того розбещеного аморалізму суб'єкта, який начебто належить до прагматики волі, до влади, за Ф. Ніцше, то можна погодитися з думкою А. Гусейнова.

Отже, безжалісність культури пострадянського простору, позбавлення її сорому, прагматизм і відразу ж розшуки антропних, онтологічних горизонтів, які розмиваються на межі моралі, відомості homo normalis, яка достатньо гостро мімікріє від неврозу до традиційної релігійної втечі від реальності, пошуку різних нетрадиційних теологічних сект, свідчить про пошуки естетичної церкви, religare, соборності (світської релігії) культурних практик як єднання людини й іншої людини, егосу, який можливий як гармонійна цілісність культуротворення. Ідеться не просто про комунікацію, а про онтологію внутрішнього спілкування кожного окремого «Я», що піддається деструкції, трансформації, яка розшукує засоби спасіння.

Для посткомуністичного світу – це модернізація, трансформація, це перенесенні, трансенсус цінностей, технології з іншого світу, світу західного. Адже нав'язуються чужі духовні цінності поряд з економічними та іншими, нав'язуються неадекватним чином. Так, протестантизм, який переноситься як моральна й естетична доктрина на ґрунт християнської православної культури, виглядає чужорідною ідеологією. Але все це не помічається, вписується в один простір геополітичних відносин культур, націй і цивілізацій.

К.-О. Апел намагається розбудувати комунікативну етику, фіксує парадокси проблемної ситуації культуротворення. Виникає питання: як розбудувати цю метаетику або універсальну етику? Власне, будь-яка макроетика тут же зводиться до тих схем, до тих простих імперативів, які усувають етос як можливість божества.

Відтак гармонізація культурних практик потребує етико-естетичної детермінанти гармонізації глобальних проблем у глобалізаційних відносинах культури загалом, особливо відносин таких культур, як пострадянські, посткомуністичні з провідними «розвинутими» західноєвропейськими культурами, потребує орієнтації на визначення категоричного імперативу, за І. Кантом, як продукуючої волі кожного окремого суб'єкта. Якщо позбавити етику цього принципу, то ніяка макроетика не стане всезагальним регулятивом, більше того, вона буде шкідливим дискурсом, який абсолютно не потрібний нікому.

Отже, ситуація в країнах пострадянського простору, зокрема в Україні, склалась так, що державне самовизначення, на відміну від локально замкнутих на собі етнічних ознаках нації, полягає в тому, що воно тією чи

іншою мірою стає надетичним. Відбувається те, що зараз називається в сучасних глобалізаційних системах «вестернізацією», адаптацією під той бажаний романтичний імідж, який не є ані економічним, ані естетичним, ані моральним, але він є сприятливим для того, щоб культура могла адаптуватися до впливу іншої національної та етнічної цілісності. Тобто цей антропогенний ландшафт вестернізації, який Л. Гумільов намагався поєднати з пасіонарними, із сонцем і перевести в план ідеї «музики сфер», хоча вони в нього розумілися як солярний надстрій, солярно-космічний устрій, створює поліфонічний багатомірний, навіть оригінальний культурний контекст.

Принцип моральності, за І. Кантом, – це принцип вічного занепокоєння, пошуку істини, це принципи творчості. Людина, за І. Кантом, – це моральна істота, яка повинна завжди не просто тяжіти до добра, а утворювати його, але творити його не за чимось указівкою, не за чимось імперативом, а виходячи лише з власного розуміння та власної максими, власної волі. Тобто бездумна й сліпа покірність – це завжди зло. Єдиний принцип, який покладається в автономію волі, якщо наслідувати моральний закон з погляду того, що він не має ніякої іншої опори, окрім власного розуміння, покликаний сам вирішити, що є добро, а що є зло, відповідно, зробити вчинок згідно з тими чи іншими прийнятими максимами та імперативами.

Так, зрештою, у Матвія написано: «Блаженні миротворці», а в іншій главі можемо прочитати: «Не мир прийшов а принести, а меча» (Матвій V, 9; X, 34). А також сказано: «Благотворіте тих, хто ненавидить вас»; «Бо якщо будете любити тих, хто любить вас, то яку нагороду ви маєте?»; «І хто захоче судитися з тобою та взяти з тебе сорочку, віддай йому і верхній одяг». Утім є й інші правила: «Не добре взяти хліб у дітей і кинути псам»; «Не кидайте перли ваші перед свинями!» (Матвій V, 44, 46, 40; XV, 26; VII, 6). Можна продовжувати, адже найголовніше, за біблійним простором, який дуже легко зараз прописується за ознаками протестантизму і протестантської етики у зв'язку з модернізацією, яка відбувається в посткомуністичному просторі, потрібно побачити ту страждальність, яка завжди була характерною для слов'янської культури.

Отже, онтологізація етики, починаючи від Геракліта, коли він розумів етос як місце, де можливе божество, до Гайдеггера, який фактично в етику привніс дім буття – мову, здійснює, з одного боку, вертикалізацію етики, що чітко визначилось у В. Соловйова як жаль, сором і благоговіння, а з іншого боку, вносить горизонтальну інтенцію, яка свідчить про те, що етика визначається в мовному дискурсі. Так, радикалізація етичного суб'єкта призводить до його гносеологізації, коли він стає універсальним, усезагальним конструктором. До цього був близький уже І. Кант, хоча те, що він скрізь бачив антропологічний контекст, не зводить трансцендентального суб'єкта до гносеологічного суб'єкта або до естетизації, коли цей суб'єкт перетворюється на окреме чутливе ество.

Відтак естетичний суб'єкт, альтруїзм та егоїзм радикалізують етико-естетичні відносини. Можна сказати, що посереднім терміном є егалітаризм – знаходження всезагальних норм на правах опосередкування й водночас милування, самоамилування, милосердя, яке належить мистецтву та загалом мистецькій етиці, що вже позбавлена того жорсткого диктату реальності, яка існує в культурі й житті загалом. Тобто можна стверджувати, що етико-естетичний універсум орієнтований на етику мистецтва, самовідданість митця художньому образу. Це стає однією з цікавих моделей макроетики, яка локалізується в мистецтві та створює ту гіпертрофовану естетику, що в культурі споживання може так чи інакше бути конкурентоспроможною поряд з іншими формами споживацьких стратегій.

Адже не селекція, не сегментація електорату реципієнтів, не будь-яка рекламна реальність, яка походить від пар-діяльності, не можуть вирішити загальних культурних проблем. Тобто тут найголовнішим стає те, що можна зазначити як цілісність і самодостатність дискурсу як етико-естетичного

симбіозу. Як тільки ми потрапляємо в контекст культури, який зветься «масовим», тут же починають спрацьовувати такі номінації, як «інформативне суспільство», а також увесь простір послуг та обміну товарами, де культура інституалізується, трансформується в плані її прагматики. Антитетика суб'єктно-об'єктних і суб'єктно-суб'єктних відносин у масовій культурі, однак, не зводиться до відносин послуг, товарів, до суто етичних максимумів або естетичних відносин. Ця антитетика більшою мірою має передумову людськими homo pothmalis, тобто гармонійного конструкту культури повсякдення, що існує в культурі середнього рівня.

Отже, соціопрагматика культурних практик формує той симбіоз предмета, образу, слова, деформується синестезійна, поліфонічна дія знаків (семіоз), де контекст дискурсивних практик спонукає до визначення ціннісно важливих артефактів, які так чи інакше потрапляють у контекст етичних та естетичних адекватій. Відтак інтерсуб'єктивність як певний комунікативний маркер трансценденталізму, тобто завданих зовні дискурсивними практиками моделей поведінки, діяльності, характеризується тією трансцендентальною прагматикою, що тлумачаться як квазітрансценденталія комунікації, тобто не просто завдана зовні, а завдана в різних контекстах реальність дискурсивного простору обміну послугами, товарами, мовами й дискурсами. Усе свідчить про те, що трансцендентальний суб'єкт І. Канта вимивається з інструментарію інтерпретації як усезагальна свідомість, надобраз гармонізації культури.

Дискурсивні механізми забезпечують ту абстрактну селекцію й той обмін інтелектуальними послугами, які призводять як до комунікативного трансценденталізму як іманентного, вдрукованого в текстову діяльність механізму комунікативних практик, так і до симулятивної підміни реальності дискурсом, картинкою тощо. Консенсус, консеутальність, концептуальність етико-естетичних адекватій як певна ідеалізація дискурсу призводять до того, що усувається суб'єктність культури як така, а це призводить до розриву комунікації, розриву нормальних людських взаємин. Тобто нова презентація в дискурсі трансцендентального суб'єкта здійснюється на підставі такого завданого апріорі комунікативного трансценденталізму. Наскільки це дає можливість усвідомити гармонізації культурного простору, взаємодії культур – це взагалі велика проблема. Тобто апріорна діюча модель морального етосу виглядає утопічною, адже вона так чи інакше свідчить про те, що принцип каузальності й аристотелівської ентелехії здатний урятувати цю ситуацію за умови артизації культурних практик, де мистецтво з його етикою й естетикою, вільними від догматизму та зайвого прагматизму, стає моделюючим принципом.

Цього достатньо, щоб зрозуміти, що імпульс мовної інтерпретації культури, що розпочався з Л. Вітгенштейна, а потім сформувався в ідею соціопрагматики і трансцендентальної прагматики комунікативної етики, яка стала формуватися в реаліях дискурсу в К.-О. Апеля та Ю. Габермаса, звичайно, є проблематичним. Відтак трансцендентальна прагматика й загалом мовленнєвий консенсус, консеутальність та орієнтація на лінгвістику, семіотично-лінгвістичний поворот дає ще один вимір, але за ним ховається те, що інколи власне деспозитив як система взаємодоповнення етичного й естетичного, а також те, що ми називаємо прагматизм і, навпаки, антипрагматизм, або егоїзм і антиегоїзм (альтруїзм), призводять до того, що відбувається втрата референції. Споживач дискурсів стає ритуальною та риторичною фігурою мас-медіа, він як виробляє дискурси, так їх і споживає.

Культура структурується як комплекс предметів і послуг споживання, що описуються трансцендентальною прагматикою, а комунікативна етика заміщує етику як таку. Естетика існує як чуттєвий простір ідентичності реципієнта й того посередника культури, який стає носієм цінностей культуротворення. Чи варто говорити, що до таких рефлексивних конструкцій часто-густо культура пострадянського простору ще не готова. Тому домінують прості рецепти бінарних опозицій: своє – чуже, добре – погане, багаті – бідні тощо.

Література

1. Апель К.-О. Трансформация философии / пер. с нем. В. Куренной. Москва: Логос, 2001. 344 с.
2. Бычков В.В. Эстетика. Москва: Гардарика, 2002. 556 с.
3. Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості: Дослідження категорії громадянське суспільство / переклад з нім. Львів, 2000. 265 с.
4. Гуссейнов А.А. Добро и зло. Ф. Ницше «К генеалогии морали». Этика. Москва: Гардарика, 2003. С. 85–116.
5. Хоружий С.С. Очерки синергийной антропологии. Москва: Институт философии, теологии и истории св. Фомы, 2005. 408 с.

Анотація

Пономаренко Ю. В. Антропологічні та етико-естетичні детермінанти глобалізації культури. – Стаття.

Глобалізація, гармонізація близькі за своїм принципом сучасного бачення тих процесів, які можна охарактеризувати як стохастичні, деструктивні тощо. Глобалізація – це і є певна гармонізація, але вона не називається гармонізацією. Щоб вийти за межі економічних, політичних і геополітичних трансформацій, які описуються категоріями модернізації, транзиту, маргіналізації, транспозиції, перенесення технологій, потрібно знову-таки визначити висхідну антропологічну проблему трансформації посткомуністичного простору як проблему естетизації етики. Важливо визначити широкий метакультурний контекст глобалізації, який не можна однозначно охарактеризувати лише як етико-естетичний. Він потребує проміжного категоріального апарату, де епіцентром категоризації стає власне категорія «гармонія». Прописати якусь етичну, естетичну доктрину для геополітичного простору, глобалізаційних питань неможливо, визначити їх у рамках локального соціуму, пострадянського простору або ЄС, а потім спроектувати на міжкультурні відносини теж є нереальним, неможливим кроком радикальної глобалізації локального. Гармонія існує на правах контрпозиції економічної модернізації, трансформації, трансгресії й усім тим редуکتивним механізмам, які приходять у пострадянський простір як макдоналізація, коли спрощені схеми продажу дешевого продукту (необов'язково їжі) стають механізмом ідентичності й зразка поведінки, діяльності споживання. Усі говорять про те, що зникають нації, зникають етнічні утворення, більше того, вони вгладжуються, спрощуються. Ці процеси приходять навіть в Азію. Ми можемо говорити лише про те, що не можна гостро протиставляти етнічні, національні контексти глобалізаційному простору. За будь-яким глобалізаційним витоком стоять усе ж такі тотальні національні інтереси, які належать певним надкраїнам, націям, державам.

Ключові слова: культура, глобалізація, гармонізація, етика, естетика, модернізація, транзит.

Аннотація

Пономаренко Ю. В. Антропологические и эτικο-эстетические детерминанты глобализации культуры. – Статья.

Глобализация, гармонизация близкие по своему принципу современного видения тех процессов, которые можно охарактеризовать как стохастические, деструктивные и др. Глобализация – это и есть определенная гармонизация, но она не называется гармонизацией. Для того чтобы выйти за пределы экономических, политических и геополитических трансформаций, которые описываются категориями модернизации, транзита, маргинализации, транспозиции, переноса технологий, нужно опять-таки определить исходную антропологическую проблему трансформации посткоммунистического пространства как проблему эстетизации этики. Важно определить широкий метакультурный контекст глобализации, который нельзя однозначно охарактеризовать только как этико-эстетический. Он требует промежуточного категориального аппарата, где эпицентром категоризации становится собственно категория «гармония». Прописать какую-то нравственную, эстетическую доктрину для геополитического пространства, глобализационных вопросов невозможно, определить их в рамках локального социума, постсоветского пространства или ЕЭС, а затем спроецировать на межкультурные отношения тоже нереально, невозможно с помощью радикальной глобализации

локального. Гармония существует на правах контрпозиции экономической модернизации, трансформации, трансгрессии и всем тем редуцирующим механизмам, которые происходят в постсоветском пространстве как макдонализация, упрощенные схемы продажи дешевого продукта (необязательно пиццы), становятся механизмами идентичности и образцом поведения, деятельности потребления. Все говорят о том, что исчезают нации, исчезают этнические образования, более того, они выглаживаются, упрощаются. Эти процессы приходят даже в Азию. Мы можем говорить лишь о том, что нельзя остро противопоставлять этнические, национальные контексты глобализационных пространств. Над любыми глобализационными процессами стоят все же тотальные национальные интересы, которые принадлежат определенным сверхстранам, нациям, государствам.

Ключевые слова: культура, глобализация, гармонизация, этика, эстетика, модернизация, транзит.

Summary

Ponomarenko Y. V. Anthropological and ethical-aesthetic determinants of the globalization of culture. – Article.

Globalization, harmonization are close by their principles of modern vision of those processes that can be characterized as stochastic, destructive, etc. Globalization is a certain harmonization, but it is not called harmonization. In order to go beyond economic, political and geopolitical transformations, which are described by the categories of modernization, transit, margin-

alization, transposition, transfer of technology, we must again determine the initial anthropological problem of transforming post-communist space as a problem of aesthetic ethics. It is important to define the broad metacultural context of globalization, which can not be unambiguously described only as an ethical and aesthetic one. It requires an intermediate categorical apparatus, where the category of “harmony” becomes the epicenter of categorization. It is impossible to register any moral, aesthetic doctrine for the geopolitical space, globalization issues, define them within the framework of the local society, the post-Soviet space or the EEC, and then project into intercultural relations, too, is impossible, impossible step of radical globalization of the local. Harmony exists on the rights of a counterposition of economic modernization, transformation, transgression and all those reductive mechanisms that come in the post-Soviet space like macdonalization, simplified schemes for selling a cheap product (not necessarily food), become mechanisms of identity and a pattern of behavior, consumption activities. Everyone says that nations are disappearing, ethnic formations are disappearing, moreover, they are being ironed out and simplified. These processes even come to Asia. We can only say that one can not sharply oppose the ethnic, national contexts of globalization spaces. Above all globalization processes there are still total national interests that belong to certain countries, nations, states.

Key words: culture, globalization, harmonization, ethics, aesthetics, modernization, transit.